

LİMİTED ŞİRKET VE ANONİM ŞİRKET FARKLARI

Türk Hukukunda çeşitli şirket türleri olmasına rağmen uygulamada en çok rastlanan şirket türleri limited ve anonim şirketlerdir. Bu şirketler arasındaki sermaye miktarı, ortak sayısı, ortakların durumu, yönetimleri, genel kurulları, denetimleri konularındaki farkların bilinmesi yatırımcılara yol gösterecektir. Böylelikle yapılacak yatırımın amacına en uygun şirket türü seçilebilecektir.

Aslında iki şirket türünün kanundaki tanımıyla işe başlamak en doğrusu olacaktır. Anonim şirket, bir unvana sahip esas sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan- bu payları temsil edecek şekilde hisse senetleri çıkarabilen- borçlarından dolayı yalnız malvarlığı ile sorumlu olan şirket türüdür. Limited şirket ise bir ticaret unvanı altında kurulup, ortaklarının sorumluluğu koymayı taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlı olan şirkettir. Her iki şirket türünün en önemli ortak özellikleri; iki türün de tüzel kişiliğe haiz olması ve ortakların sorumluluklarının koymayı taahhüt ettikleri sermaye miktarı ile sınırlı olmasıdır.

Şimdi aradaki farkları kısaca inceleyelim; anonim şirketlerde kurucu sayısı olarak beş veya daha fazla ortak öngörülmüştür. Limited şirketlerde ise iki veya daha fazla ortak ile kurulması yeterli olacaktır fakat limited şirketlerde ortak sayısı 50'yi geçemez. Anonim şirketlerin esas sermayesi 50.000 YTL'den az olmaması gerekir, limited şirketlerde ise esas sermaye miktarının 5.000 YTL'den az olmaması yeterlidir. Ayrıca anonim şirketler muayyen ve paylara bölünmüş paylarını temsilen kıymetli evrak niteliğinde hisse senetleri çıkarabilirken limited şirketlere böyle bir olanak tanınmamıştır. Anonim şirketlerin çıkardıkları hisse senetleri isme veya hamiline yazılı olabilir. Ayrıca ödünç para bulmak için borç senetleri (tahvil) çıkarmalarına kanun izin vermiştir. Bu durum anonim şirketlere sermaye toplayabilme olanağı yanında, dışardan daha kolay kredi sağlayabilme olanağı da getirmektedir. Limited şirketler ise hisse senedi ve tahvil çıkaramadığı gibi menkul değerlerle ilgili aracılık faaliyetinde bulunamazlar.

Anonim şirketler kanunen yasak olmayan her türlü iktisadi amaç ve konu için kurulabilirler. Limited şirketlerin ise sigorta acenteliği hariç sigortacılık yapması, bankacılık yapmaları ve factoring şirketi olarak kurulamaz.

Ortak kavramı da her iki şirket türünde farklı özelliklere sahiptir. Anonim şirketlerde ortak hisse senedi sahibi kişiyken, limited şirketlerde ortak (kıymetli evrak niteliği olmayan) pay senedi sahibidir. Ayrıca her iki şirket türünde de ortak koymayı taahhüt ettiği sermaye payı miktarı kadar sorumludur. Anonim ve limited şirketlerde şirket alacaklıları ortakları şirket alacaklıları için icra yoluyla takip edemez, alacaklarını ortaklığın malvarlığından alamazlarsa ortaklığın feshini veya iflasını talep edebilirler.

Her iki şirketin kuruluşunda benzer aşamalardan geçilmektedir. Şirket esas sözleşmesi yazılı olarak yapılır ve ortaklarca imzalanır. İmzalar noterce tasdik edilir. Burada içerik açısından limited ve anonim şirketler büyük benzerlikler göstermekle birlikte anonim şirketlerin kurulma aşamasında Sanayi ve Ticaret Bakanlığından izin almaları gerekmekte iken, limited şirketlerde böyle bir zorunluluk yoktur.

Limited şirketlerde ortak sayısı yirmiden az olan şirketler için her yıl genel kurul yapma zorunluluğu yoktur. Anonim şirketlerde ise her yıl genel kurul yapma zorunluluğu vardır. Normal genel kurul her hesap devresi sonundan itibaren üç ay içinde ve en az yılda bir defa olur. Limited şirketlerde ortak sayısı yirmiden az ise ortak genel kurula temsilci ile katılamaz. Limited şirketlerde en çok sorun çıkan konu ortaklar genel kuruludur. Ortak sayısı az olduğundan belirli işler için belirli katılım gerektiren durumlarda karar almak zorlaşır. Örneğin şirket ana sözleşmesinin değiştirilmesi veya sermayenin arttırılması için ortak sayısı beşi geçmeyen limited şirketlerde ortakların tümünün toplantıya katılması gerekir. Limited şirketlerde sermayenin arttırılması ve ortak sorumluluğunun genişletilebilmesi için de kararların oybirliği ile alınması gerekir. Genel kuruldaki kararların geçerli olabilmesi için sermayenin en az yarısından fazlasının olumlu oyu gerekir. Anonim şirketlerde ise belirli işler için dahi tüm ortakların genel kurula katılma zorunluluğu olmadığı gibi, çoğunluk işlerde

genel kurula şirketin sermayesinin dörtte biri katılmış olursa bile toplantı yapılır. Genel kurula katılanlar sermayenin yarısından düşük bile olsa oy çokluğu ile karar alınabilir. Limited şirketlerde hisse devrinin pay defterine yazılmasında sermayenin en az dörtte üçünün olumlu kararı gerekir. Dört ortaklı bir limited şirkette bu oybirliği demektir. Anonim şirkette böyle bir çoğunluk zorunluluğu yoktur. Limited şirketlerde bir teklifin reddi halinde iptal davası açılmaz. Oysa bazı şartların gerçekleşmesi halinde anonim şirketlerde bir teklifin reddi karar sayılıp aleyhine mahkemede iptal davası açılabilir.

Anonim şirketlerde yönetim kurulu olması zorunludur. En az üç kişiden oluşan yönetim kurulu üyeleri en çok üç yıl süreyle seçilirler. Anonim şirketlerde yönetim kurulu üyelerinin ortak olma zorunluluğu vardır. Limited şirketlerde ise yönetim ve temsil yetkisi ortak olmayan kişilere de bırakılabilir. Yönetim kurulu üyeleri şirketin idaresi ile ilgili bir çok görevi yerine getirirler. Şirketin mali durumunun bozulması hallerinde önlem almak , şirket için gerekli defterlerin tutulması, yıllık rapor düzenlemek vb gibi birçok görevleri vardır. Yönetim kurulunun limited şirketlerde karşılığı ise şirket müdürüdür. En az bir müdür tarafından yönetilirler. Müdür ortaklar veya ortak olmayanlardan seçilebilir.

Yönetim kurulu ve müdürlerin sorumluluğu bakımından ise anonim şirketlerdeki sorumluluk halleri, gerek sorumluluğun unsurları, kusur, zarar ve gerekse takip ve sorumlu bulunan kişiler yönünden limited şirketlere de uygulanır. Yalnız dikkat edilecek nokta anonim şirketlerde de müdür sıfatıyla görev yapan kişilerle limited şirketlerdeki müdür kavramının arasındaki farktır. Anonim şirketlerdeki müdürler "I" işveren vekili ve işyerinde şirket işlerinin gerçekleştirilmesi aşamasına yönelik işlerde görevli kimselerdir.

Anonim şirketlerin en az bir kişiden oluşan denetim (murakıp) kurulu vardır. Murakıplar, pay sahibi olan ve olmayanlar arasından seçilebilir. Limited şirketlerde ise ortakların sayısı yirmiyi aşmayan limited şirketlerde murakıp veya murakıp kurulu mevcut değildir.

Görüldüğü gibi her iki şirket türünün avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır. Anonim şirketin avantajlarından bazıları çok sayıda ortağa sahip olarak büyük bir sermaye oluşturabilmesi, gerektiğinde kolayca sermaye toplayabilmesi ve dışardan da kredi sağlayabilmesidir. Ayrıca anonim şirketler kişilere bağlı kalmaksızın sürekli olarak devam etme olanağına sahiptirler. Sakıncaları ise anonim şirketlerin kuruluşları ayrıntılı şekil şartlarına bağlanmıştır, bu şartlar ağır ve masraflı olmaktadır. Limited şirketlerin ise avantajı şirketin ortak sayısının azlığı sebebiyle daha kolayca kurulması ve yönetilmesidir. Dezavantajı ise sermayenin büyük olmaması ve sermaye toplanması ve kredi sağlamanın sınırlı sorumluluk ve düşük esas sermaye miktarı yüzünden oldukça zor olmasıdır. Özellikle iki kişinin kurduğu limited şirketlerde bir ortağın karşı olması halinde yönetim açısından kilitlenmeler yaşandığından limited şirketlerin bile çok ortaklı kurulması uzun süreli işler için gereklidir..